De Wiershoeck-Kinderwerktuin, donderdag 20 april 2017

Beste natuurliefhebber/-ster,

Het was donderdag de 20ste een stuk aangenamer dan de dinsdag ervoor en dus koerste ik al fietsend weer richting De Wiershoeck-Kinderwerktuin. Ook de vlinders vonden het merkbaar aangenamer dan twee dagen eerder. Niet alleen vlinders waren redelijk goed vertegenwoordigd, ik zag ook vrij veel insecten en enkelen daarvan had ik nog niet eerder gezien.

Misschien heb ik de enkele bandzweefvlieg al wel vaker gezien, maar dan heb ik waarschijnlijk gedacht dat het één van de twaalf (?) soorten bijvliegen was. Het is een algemene zweefvlieg van rond de 11 mm die in april-mei in Nederland voorkomt. De enkele bandzweefvlieg heeft geen standaard tekening op zijn achterlijf. De eerste gele band (soms gescheiden) is breder dan de volgende gele band (kan ook onderbroken zijn). Soms is er ook een derde band. Net als vele andere vliegen zijn het mannetje en vrouwtje te onderscheiden door te kijken of de ogen vast (man) of los van elkaar zijn.

Ik zag enkele witjes vliegen, maar zij lieten zich niet fotograferen. Dat in tegenstelling tot het bont zandoogje, de gehakkelde aurelia, de dagpauwoog en het landkaartje. De laatste soort had ik dit jaar nog niet eerder gezien.

Deze vlieg, de grofgestippelde platbek (*Pipiza noctiluca*), had ik nog nooit eerder gezien. Het is een middelgrote, zeer variabele Pipiza. Achterlijf meestal met een paar duidelijke vlekken, soms zonder vlekken (vooral mannetjes), zeer zelden met twee paar. Vleugel vooral bij vrouwtje (foto) met duidelijke maar onscherp begrensde vlek. Lengte 6,5-10 mm. Vrouwtjes van de grofgestippelde platbek hebben meestal een paar lichte vlekken op het achterlijf.

Bij de zweefvliegen kom je nogal verrassende namen tegen, zoals bijvoorbeeld: platbekken, spitsbekken, platvoetjes, vliegende spelden, heidedwergen, roodkapjes en het piemelkrieltje…..

Bij de bijenstal gonsde het van de af- en aanvliegende bijen. Gelukkig voor de haalbijen komen er steeds meer planten in bloei, waardoor er voldoende stuifmeel en nectar beschikbaar is. De haalbijen zijn de bijen in de buitendienst. De na het popstadium volgroeide werkbij heeft eerst drie weken binnendienst, en daarna tot haar dood nog drie weken buitendienst. De maximale inspanning wordt geleverd tussen 7 en 10 dagen foerageren. Tot aan de 7e dag is er sprake van een leer-effect waardoor de haalbij steeds beter presteert. Na de 10e dag slaat de veroudering zodanig toe dat de haalbij steeds minder presteert. Normaal gesproken halen de meeste haalbijen nectar of stuifmeel, maar in warme perioden kan het halen van water net zo intensief plaatsvinden.

Het bijenhotel op de Kinderwerktuin had een vreemde gast. Waarschijnlijk was het een koningin Duitse wesp. Ik had de wesp graag even goed bekeken, maar ze bleef zitten waar ze zat. Later kwam ik nog een andere koningin tegen, maar ook haar kon ik niet recht in de ogen kijken. Ik heb daardoor de koptekening van de wespen niet kunnen zien: een “anker” bij de gewone wesp en drie stippen bij de Duitse wesp. Bij beide soorten is de koptekening nogal variabel.

De grasvlieg (halmvlieg) kende ik nog niet. Wereldwijd zijn er 61 soorten, hoeveel soorten er in ons land voorkomen heb ik niet kunnen vinden. De grasvlieg is geel glanzend of groen en ongeveer 3 mm lang. De vlieg heeft nauwelijks haren en is herkenbaar aan de drie glanzende zwarte strepen op de bovenzijde van zijn borststuk. De enigszins afgeronde vleugels zijn vrij groot in verhouding tot het lichaam. De vrouwtjes van deze soort leggen hun eitjes in de grond in weilanden e.d. De larven parasiteren op bepaalde soorten bladluizen.

De hoornaar is ongeveer tien keer zo groot als een grasvlieg. Hij behoort tot de echte wespen (papierwespen) en kan tot 3,5 centimeter lang worden. De hoornaar is vooral aan te treffen in het oosten van Nederland. Ondanks de indrukwekkende lichaamsgrootte en het luide gezoem is de hoornaar beduidend minder agressief in vergelijking met andere wespen.

Dit zouden zandbijen kunnen zijn. Ze lijken sterk op elkaar, maar volgens mij is de bij rechts kleiner. In Nederland komen circa 350 soorten solitaire bijen voor, onder andere met de volgende geslachten: zijdebijen, groefbijen, zandbijen, metselbijen en behangersbijen.
Het vervoer van het stuifmeel, eiwitrijk voedsel voor de larven, gebeurt ook per soort verschillend. Enkele soorten hebben zogenaamde korfjes aan hun achterpoten, anderen zoals metselbijen hebben lange haren aan hun buik, buikschuier genoemd, waartussen de stuifmeelpollen goed blijven zitten. Sommige soorten wilde bijen verzamelen het in hun speciaal daarvoor ontworpen krop, een verbreding van het spijsverteringskanaal.

In Nederland en België komen meer dan 70 soorten zandbijen voor. De meeste soorten leven in droge en warme biotopen. Als nestelplaats gebruiken ze vaak open zandige bodems (vandaar de naam) in de buurt van of onder struiken, waar ze beter zijn beschermd tegen hitte en vorst
Ze hebben ook vaak erg lange haren op de verdikkingen van de achterpoot. De meeste soorten hebben ook een goed ontwikkelde stuifmeelkorf aan de achterpoot. De lichaamslengte varieert meestal tussen de 8 en 17 millimeter, waarbij mannetjes wat kleiner en slanker zijn dan vrouwtjes.

De kleine bij rechts stak bij herhaling zijn / haar tong uit (foto onder). Ik heb dat een keer eerder gezien, maar de functie daarvan is me niet bekend.

De sering begint in bloei te komen. Deze mooi gekleurde tulp is bijna uitgebloeid.

Determineren blijft voor mij een probleem. De solitaire bij links is ongetwijfeld een roodgatje, maar is die in het midden dat ook? Determinatie aan de hand van foto's is vaal lastig, de invloed van het licht (wel of geen zon) bepaalt in sterke mate hoe het insect er op de foto uitziet. De solitaire bij met de witte 'snor' kom ik regelmatig tegen. Het moet dus een zeer algemene soort zijn, maar welke is het?

Ik kwam dit keer regelmatig een wespbij tegen. Ondanks dat er in ons land 'slechts' 48 soorten vorkomen, valt het toch niet mee ze op naam te brengen. De wespbijen boven zouden donkere wespbijen kunnen zijn, rechtsonder de gewone wespbij en het exemplaar linksonder zal de smalband wespbij zijn.

Groetjes,

Luit